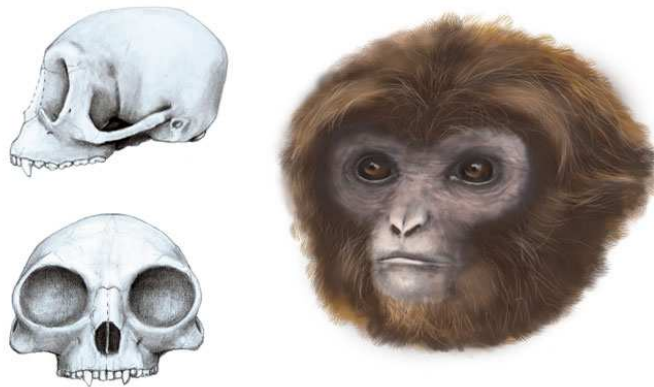

03/06/2016

La Laia al “top ten” de noves espècies del 2016

Pliobates cataloniae, la nova espècie d'hominoïdeu descrita a la revista *Science* per investigadors de l'ICP a partir de l'espècimen que els investigadors van batejar amb el sobrenom de “Laia”, ha estat inclosa dins de la llista de les 10 espècies més rellevants d'entre les més de 18.000 que es van descriure durant el 2015. El *College of Environmental Science and Forestry* de la universitat estatal de Nova York publica anualment aquesta llista que enguany també inclou la nova espècie d'humà *Homo naledi*, una tortuga gegant de Galàpagos o una planta carnívora del Brasil, entre altres noves espècies.

Reconstrucció del crani i la cara de la "Laia".

La llista es publica des de l'any 2008 i es dona a conèixer mundialment el dia 23 de maig per commemorar l'aniversari del naixement de Carl Linnaeus, botànic suec del segle XIX i que és considerat el pare de la taxonomia moderna. Un comitè de taxònoms és el responsable d'elaborar la llista, escollint 10 espècies de les més de 18.000 que es van descriure l'any 2015. La relació inclou tant espècies actuals com extintes i l'objectiu d'aquest rànquing és, d'una banda, cridar l'atenció sobre les noves espècies que es descriuen cada any, però també advertir sobre l'elevada taxa d'extinció i la pèrdua de biodiversitat que s'ha produït al planeta els darrers 50 anys.

Els científics que formen part del jurat estimen que poden haver-hi més de 10 milions d'espècies desconegudes, cinc vegades més de les que es coneixen actualment. “La taxa

de descripció d'espècies no ha canviat de forma significativa des de la II Guerra Mundial i les espècies desapareixen al mateix ritme que en descrivim de noves”, ha explicat Quentin Wheeler, president del *College of Environmental Science and Forestry*. “Hem d'augmentar el ritme, el coneixement que genera descriure noves espècies és essencial per a la seva conservació a gran escala”, afirma Wheeler.

A banda de la “Laia”, la llista també inclou una nova espècie extinta d'humà, *Homo naledi*, trobat a Sud-àfrica. El “top ten” el completen espècies actuals, entre les quals trobem un petit crustaci del grup dels isòpodes que es va trobar en una cova del Brasil i que construeix el seu refugi amb fang o un peix abissal d'aspecte terrible trobat al Golf de Mèxic i que emet llum gràcies a bacteris simbiòtics bioluminescents. La llista també inclou una espècie de planta carnívora endèmica del Brasil que constitueix la primera nova espècie descrita gràcies a unes fotografies penjades a la xarxa social Facebook i que viu a una única muntanya del Brasil, a 1.500 metres d'altitud.

Figura 1: Alguns dels representants de la llista de l'ESF 2016.

En altres casos, com el d'una tortuga gegant de Galàpagos, no es tracta de nous descobriments sinó que es constata que determinats individus presenten diferències prou significatives respecte uns altres per tal que siguin considerats una nova espècie. En aquest cas, es tracta d'uns 250 individus que habiten l'Illa de Santa Cruz i s'ha considerat que no pertanyen a l'espècie majoritària (*Chelonoidis porteri*) sinó que han estat inclosos dins de la nova *C. donfaustoi*.

***Pliobates cataloniae*, el nou hominoïdeu del Vallès-Penedès**

A l'octubre de 2015, un equip d'investigadors de l'ICP encapçalat pel paleontòleg David M. Alba va descriure la nova espècie d'hominoïdeu *Pliobates cataloniae* a partir d'un esquelet procedent de l'abocador de Can Mata (els Hostalets de Pierola). Les restes corresponien a una femella adulta que pesava uns 4-5 kg, s'alimentava de fruits tous i grimpava per les capçades dels arbres penjant-se eventualment de les branques fa uns 11,8 milions d'anys. La recerca va ser publicada a la revista *Science*, una de les més prestigioses revistes científiques internacionals, en una nova mostra de l'excel·lent registre fòssil de primats del Miocè que amaga la conca del Vallès-Penedès.

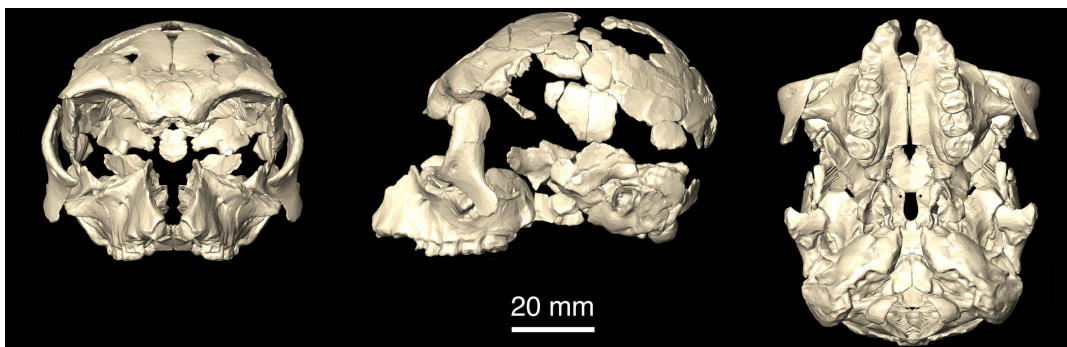

Figura 2: El crani de *Pliobates* s'ha reconstruït virtualment a partir d'escanejos d'alta resolució. La imatge mostra una vista frontal (A), lateral (B) i basal (C). Font: ICP.

La troballa canvia radicalment el model acceptat fins ara sobre l'ancestre dels hilobàtids i els homínids, a més de proporcionar pistes molt sòlides sobre l'origen dels gibons actuals. “L'origen dels gibons és un misteri a causa de la manca de registre fòssil, però fins ara la majoria de científics pensava que el seu darrer avantpassat comú amb els homínids havia de ser de mida gran, ja que tots els hominoïdeus fòssils indubtables trobats fins ara ho eren”, explica Alba. Fins la descripció de *Pliobates*, tots els simis fòssils de mida petita (entre 5 i 15 kg) que s'havien trobat tenien una estructura corporal massa primitiva per a tenir una relació de parentiu estreta amb els hominoïdeus actuals. “Aquesta troballa ho capgira tot”, afirma.

Tot i que *Pliobates* reté alguns caràcters primitius, l'anatomia del braç i, en particular, l'articulació entre l'húmer i el radi i els ossos del canell, ja presenten el disseny bàsic dels hominoïdeus actuals. Una anàlisi filogenètica basada en més de 300 caràcters situa *Pliobates*, de manera molt consistent, com l'hominoïdeu basal més proper a la divergència entre petits i grans antropomorfs (hilobàtids i homínids, respectivament), i suggereix que el darrer ancestre comú dels hominoïdeus actuals podria haver sigut més similar als gibons que no pas als grans antropomorfs actuals.

David M. Alba

Pere Figuerola

Institut Català de Paleontologia Miquel Crusafont (ICP)

comunicacio@icp.cat

[View low-bandwidth version](#)